

Glasul Satelor

Directiunea Culturala.

Gazeta Partidului Tărănesc

ONAMENTUL: Pe un an 50 Lei; pe jum. an 25 Lei; pe trei luni 14 Lei; pe o lună 5 Lei. Pentru America 3 dolari pe un an. :-

APARE IN FIECARE DUMINECĂ, SUB INGRIJIREA UNUI COMITET.

Editor și redactor responsabil: Dr. VICTOR HOTĂRAN. :- REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: :- Arad, Bulevardul Carol Numărul 37. :-

Datoriile plugarilor.

De: G. Bogdan-Duică.

Cetind o carte nouă a unui profesor universitar (german) și politician conservator, găsesse o pagină de orientare vrednică de a fi dată și de noi pe românește*):

„Plugarul este om liniștit și legat de obiceiuri legate (și ele) de cultura pământului.

„Asigurarea culturii și administrării pământului lui este mai însemnată decât mijloacelor de producție industrială. Mai mult decât aceasta, cultura pământului este chiar o slujbă, o funcțiune în stat. Este de mai puțină însemnată ce face cineva cu o mașină, cu postavul, ori cu pielea, decât ce face cu pământul și cu instrumentele cari aduc pâinea de toate zilele, hrana toată, materiile prime.

„Starea de azi, în care fiecare plugar este liber să facă cu pământul său ce voeste, nu este bună. Deci și la plugărie trebuie să se practice întovărășirile, înfrățirea dela om la om spre binele tuturor. Supravegherea muncii. Și anume: Moșiile ele mari și cele mijlocii nu trebuie lăsate să cultive numai ce voesc stăpânii lor, ci autoritatea trebuie să le controleze, dacă sunt lucrute, cel puțin, destul de rațional (cuminte). Comisii de specialiști (oameni de meserie agricolă) și funcționari ai Statului trebuie să cerceteze acele moșii, din timp în timp, ca să constate cum este înrebuințat pământul. (Prisosul de moșii mari nu se poate suferi; ele trebuiesc date plugarilor colonizați pe ele).

„Moșiile plugarilor (mari și mici) trebuiesc ajutate și sprijinite prin întovărășiri fortate (de-a sila, unde plugarii, neînțelegând folosul lor, nu le voesc). Aceste întovărășiri trebuie să le procure (câștige) plugarilor: mijloace (naturale și artificiale) de gunoie, instrumente, mașini; să mijlocească capitalul de lipsă și vânzarea bună a rodului, așa ca în felul acesta, peșteșugul plugăresc și modul de-a economisi pământul ar deveni (s'ar face) la înel pretutindeni. Cumpărarea comună (în întovărășie) a mijloacelor de gunoie, proprietatea comună asupra mașinilor și instrumentelor, procurarea (câștigarea) comună de putere electrică**), vânzarea comună a rodului din câmp și straturi și rădini etc., puțința ca capitalul împrumutat să se ia cu dobândă mică —, toate acestea ar avea ca urmare că mult pă-

mânt țărănesc și multă țărănime s'ar mântui de felul cel prost în care se face azi plugăria.

„Apoi, întovărășirile acestea ale satelor întregi ar mai pune mâna și pe alte afaceri: ele ar face lăptării; ar ține moara ori morile Statului; și-ar întemeia case de păstrare și economie a banului câștigat; și-ar întemeia bănci; ar face brutării (ca să vânză pâine și pe sate, dar și la orașele vecine); ar zidi cuptoare de uscat fructe (prune etc.); ar putea să întemeieze chiar fabrici de zahăr; și altele. (Toate acestea ar îmbogăți pe plugari; dar toate nu se pot face fără tovărășii agricole, economice).

„Rezultatul acestor mari fapte ale plugarilor ar fi că pământul lor nu ar mai putea fi o marfă, ca orice marfă; ci ar fi o marfă înfrădețată, nemiscătoare, supusă trebuințelor societății.

„Comunelă astăzi întocmai și-ar face ele izlazul mare, pășunea bună; și-ar sămăna și îngriji ele ușor pădurile.”

„Plugarii sunt și de seamă, dar sunt și de cei nevoiași; s'ar putea ca cei nevoiași să se întovărășesc singuri, pentru

nevoile lor mai mici, iar cei mai de seamă tot de bășca, pentru lucrări mai mari. În tot cazul, cei nevoiași ar vedea zilnic ce face cei mai cu dare de mână și s'ar sili să scape de nevoi, lucrând și ei ca cei mai bogăți decât ei.”

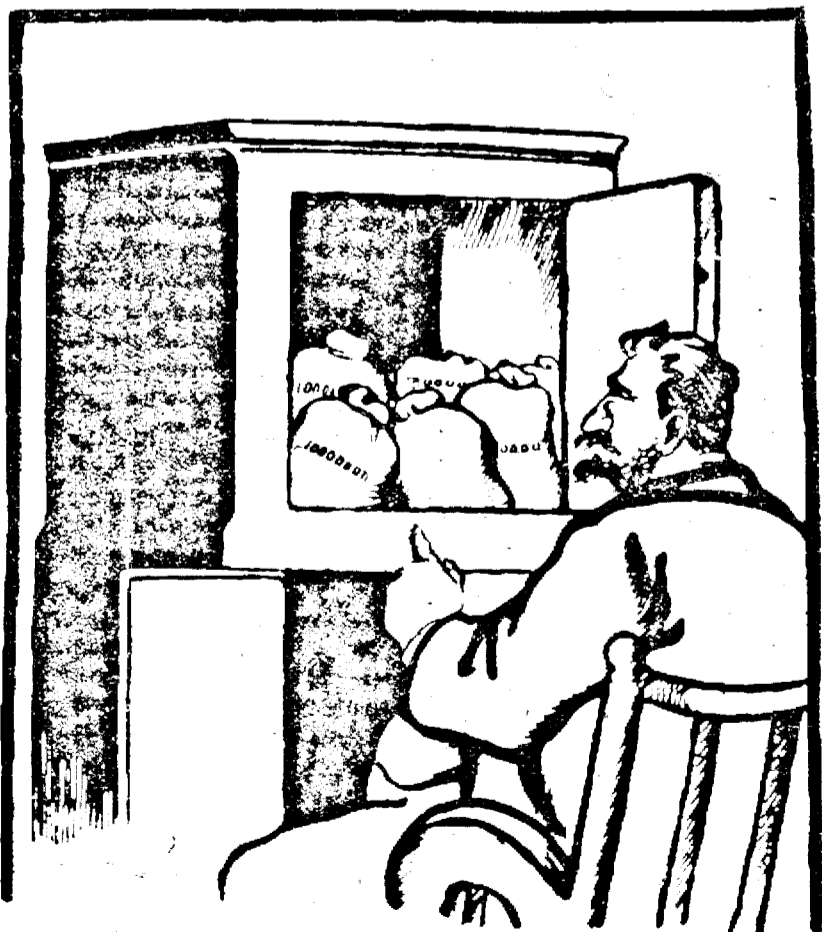
„Dacă țărănimea s'ar organiza cum s'a spus mai sus, ea s'ar putea pune în legătură directă cu orașenii și industriașii și ar da la o parte pe intermediari (samsari, jdanji etc.) De exemplu: o fabrică de mobile dela oraș s'ar pune în legătură cu o tovărășie țărănească, care ar avea la munte, un joagăr, ferestre de tăiat scânduri.

„Și altele și altele. —

Acum, băgați de seamă oameni buni: Așa vorbește un conservator, care ține cu bogății, cu stăpânirea cea aspră. Dar conservatorul acesta este de-aiurea, nu este Român!

Apoi, dacă conservatorii cinstiți vorbesc și scriu ca mai sus, cum n'ar vorbi astfel țărăniștii, democrații?!

Conservatorul vrea ca binele să i-se facă țaranului cu de-a sila; adică: dacă un sat este prost și încăpăținat și nu vrea tovărășie, Statul să silească pe săteni să o facă.

„Ah, ce fericire când țara e cu noi!”

*) Othmar Spann, Der wahre Staat (Statul cel devărat). Ed'tor: Quelle și Meyer, Leipzig.

**) Unde se poate și e nevoie.

Noi, țărâniști, am dori ca satele să-și iace de bunăvoie tovarășile; ele, satele, să-și înțeleagă cât mai de grabă interesul lor și să unească ban cu ban, braț cu braț, minte cu minte, ca oricunde se poate, să facă treburile bune arătate mai sus.

Dacă toată mintea unui sat s'ar aduna într'o tovărășie, apoi eu cred, că ar fi desulă, ca să pună mâna pe toate afacerile care privesc satul: ca să scape de orice asuprire ciocoiască, grofească, jidănească, cămătărească, negustorească: ca să se facă sat bogat și mândru, care să aibă cât mai puțin nevoie de alții, dar el să se facă cât mai mult de folos și de trebuință — altora.

Datoria conducătorilor țărâniști dela sate este, să pună satele la cale, ca să apuce cu îndrăzneală pe drumurile arătate. Altfel, când vom veni la putere, unde va fi de nevoie, vom trebui să facem noi cu de-a sila ce oamenii nu vor fi voiti să facă până atunci, spre binele lor, de bunăvoie! Pentru că: Ori într'un fel, ori într'altul, cu orice mijloace, țărâniștii români trebuie înstăriți și luminați într'atâtă în cât să poată lua în mâna ei — toate hotărârile care-o privesc pe ea, care privesc țara!*)

Emigranții neștiutori de carte n'au loc în America!

D. A. Popovici publică un interesant articol informativ în coloanțele gazetei „America” din New-York în care se arată măsurile serioase pe care guvernul american le-a luat față de numărul tot mai mare al emigranților europeni.

Data fiind însemnată a mare a măsurilor guvernului american reproducem o parte din amintitul articol pentru lămurirea și luminarea cetitorilor noștri.

„Autoritățile americane au văzut primejdia ce zace în faptul că imigrațiunea nu era restrânsă. Printre sutele de oameni dornici de muncă se strecurau droajele de rău-făcători cari lăcomiau după prada ce o nădăduiau s'o găsească aici. Veniau o multime de oameni cu o cultură (învățătură) foarte neînsemnată, ori mai bine zis fără nici o cultură. Se zăria primejdiunea nivelului atins de națiunea americană și s'a început îndată o discuție în jurul modalităților cernerei amănunțite a imigranților. Un factor nou: somajul (lipsa de lucru) aproape fără păreche a impus o acțiune grabnică. S'a recurs la mărirea imigrației și s'a votat legea ce restrânge la 3 procente imigrația. Criticile au venit repede și se vede tot mai mult că legea are oarecari greseli și că în locul ei ar trebui introdusă o lege în înțelesul căreia cernerea să se facă în porturile europene încă. Autoritățile competente se ocupă foarte serios de putința ca imigranțul să fie examinat încă în patria sa, ori în vre-un port european ca să nu fie trimis decât cel vrednic și să se economizeze multă cheltuială, neplăceri și timp pentru acela care nu corespunde.

Dar grija autorităților se extinde și asupra imigranților care s'a dovedit aici că nu este potrivit pentru asimilare (contopire). Se fac cercetări amănunțite în coloniile de imigranți și se vorbeste din ce în ce mai mult că se vor lua măsuri aspre contra acelor cari nu vor să înainteze pe terenul cultural. Autoritățile pun la dispoziția imigranților școli de seară unde poate să însușească nu numai limba engleză, ci are puțința să învețe chiar și scrisul și cetitul. Rezultatul acestor școli este luat în seamă și sunt petrecuți cu grije și imigranții cari vor să se încapățineze în lenea lor de a sta departe de școli. Măsurile luate contra lor pot fi foarte serioase și eventual se vor extinde și la extremitate, ce în acest caz ar însemna deportare”.

*) „Cu de-a sila”, la țărâniști, însemnează: prin puterea legii votate de Parlament!—G. B. D.

Lupta împotriva Partidului țărănesc.

Rolul dlui I. Mihalache. — Intrarea dlui C. Stere și dr. N. Lupu în partid. — Legendanilor streini. — „Tradarea”. — Antidinasticismul liberalilor. — Ideia țărâniștii. — Programul. — Guvernarea.

I.

S'a spus prea adese, dela război încoace, că „din tranșee a ieșit un suflet nou”. Frazza aceasta a fost prea des repetată, a fost prea retoric spusă și, asemenea unui ban îndelung folosit, s'a tocit, și-a pierdut rostul și valoarea. Dar oricum ar fi, nu putem să lasăm nebagat în seamă adevărul fundamental, care stă încheș în vorbele de mai sus. Sigur este că în război s'a produs o apropiere între mulți intelectuali înțelegători și clasa țărănească și că s'a mai produs o trezire în această pătură socială.

Aci, este fundamentul psihologic al Partidului țărănesc.

De altfel, d. N. Iorga a avut cinstea să recunoască public că există un curent țărăniștii, dinainte de a se „forma” propriu zis partidul. Aceasta este atât de adevărat, încât opera de închegare a partidului a fost foarte lesnicioasă, iar oamenii nu sunt decât exponenții firești ai curentului.

Nu este vorba de „popularitatea” conducătorilor, cum a fost — de pildă — popularitatea trecătoare a dlui general Averescu; ci de popularitatea ideii țărăniștii, care trăeste mai presus de orice.

Dar nu numai atât. Pe când partidele cehic-ale au nevoie de un mare grup de bănci sau de bancheri, pentru închegarea lor, — partidul cel nou se lipsește de ajutorul finanței mari, ceea ce îndeamnă pe liberali să repete la nesfârșit proasta calomnie că partidul acesta se înfruptă din... fonduri străine. S'a vorbit, firește, de fondurile dela Moscova. Dar pe unde se introduc aceste fonduri? Și cum se întrebuintează ele, când rubla n'are nici un preț? Și, dacă ar ști guvernul acea-

sta, oare n'ar chema în fața Curței marțiale fruntasii țărâniști, mai ales că ar avea prilejul să scape de împotriva lor supărătoare?

S'a spus în urmă, că fondurile Partidului țărănesc vin dela Sofia (Bulgaria), iar azi se spune că vin din... America.

Dealtfel, s'a spus și despre Partidul național din Ardeal, care a luptat decenii pentru desrobirea noastră. Dar toate acestea, lompni, dacă ar fi crezute în strănătate, ce rezultat ar avea? Ce discredit ar arunca asupra țării întregi?

La toate acestea, liberalii nu gândesc, în oraș și în porneire politică.

În afară de aceste calomnii, partidele contrare n'au găsit nici o dovadă temeinică contra partidului țărăniștii. Acest partid are un program. Acest program nu i-s'a putut arunca nici o vină. El are un program de largă dar chibzuită democrație. Și în privința acestui program, și astfel, o discuție de idei, care nu place contrariilor a fost locuită printr'un șir de calomnii, cărora nimeni nu le dă crezare.

Dar Partidul țărănesc a fost la guvern vreo trei luni, alături de Partidul național din Ardeal. Nici unul din contrari nu cutează să critice opera de guvernământ — de așa scurtă durată, înfăptuită de Partidul țărănesc. E și firește. Nu în privința cinstei, nici în privința corectitudinii nu se poate aduce nici o vină guvernării țărăniștii.

Dar dacă contrariilor nu le place o discuție pe această temă, — noi vom exoune pe larg ce a înfăptuit guvernul Vaida în cele trei luni.

Austria în agonie.

Intervenție militară italiană. — Nevoia în Europa centrală.

Totdeauna țările slabe și în neputință de a-și apăra și meputința de a se apăra, sunt cauze de turburări și miezul încurcăturilor din afară. Astfel a fost pătania Turciei, așa este acun pătania Austriei.

Starea ei dinlăuntru o face să nu poată păstra neatârnat. Alipirea de alte țări și schimbarea pe de-o parte harta (mapa) Europei așa cum hotârâse sfaturile mari de pace, de alta Ungaria, care e departe de a fi țară care să fie împăcată cu starea de azi a lucrurilor, se pare că vede în agonia Austriei ca în pofta de a dori și dânsa a căpăta folos. Cele din urmă telegrame ne vestesc, astfel că Ungaria ar dori să-și înfăptuiască drepturile asupra ținutului Burgenlandului.

Guvernele cehoslovac și jugoslav au luat serioase măsuri militare pentru o eventuală tărire a Austriei de a se alipi către careva țară vecine. Pe de altă parte la Verona (Italia) consfătuiri de mare însemnatate au avut loc între cancelarul austriac Seipel și ministrii de externe italieni.

În Austria se petrec mari frământări.

Gazeta italiană „Il Mondo” spune, că șeful ministrilor italieni va cerceta cererea cancelarului austriac privitor la trimiterea de trupe italiene și interalie pe teritoriul republicii austriece. Gazeta amenință Cehoslovacia și Jugoslavia spunând, că dacă acestea ar încerca să facă ceva, ele s'ar izbi de vointa hotârâtă și energică a politiceii italiene, însuflețită de nevoia păcii în Europa de mijloc.

Să nădăduim, că înțelepciunea cărmănilor țării va ști să găsească calea înțeleasă și înțelegătoare, încununând o nouă încetare sângeroasă fără de folos.

Într'o declarație făcută unei gazete bucureștene, d. dr. Iuliu Iuliu Maniu a spus între altele următoarele:

„În afară de înțelegerea făcută cu Partidul țărăniștii privitor la o împreună lucrare opoziționistă, altă înțelegere nu s'a încheiat”.

Apoi dsa face următoarea declarație despre trebuința plecării guvernului liberal:

„Schimbarea imediată a guvernului și înprășterea parlamentului de azi a cărui legalitate nu o recunoaștem și a cărui hotărâri sunt nule, trebuie să fie prima țintă politică a tuturor puterilor politice din țară. Dăjnuirea stării de azi lipsite de criteriul legalității poartă în sine germele unei serii întregi de încurcături, la înlăturarea cărora trebuie să conflueze toate conștiințele curate. Această convingere mă întărește în credința neștrămătată a reușitei acțiunii patriotice pe care o servim”.

Ca o întregire și întărire a convingerei noastre despre apropierea momentului plecării guvernului liberal, în gazeta liberală „Viitorul”, organul guvernului, găsim următoarele rânduri din cari reiese limpede monstruozitatea scopurilor ale guvernului „familiei”:

Cităm: „Sunt însă, din fericire pentru țară, elemente în afară de politica militantă și sgomoasă și cari fac o politică inspirată de sentimentele naționale românești, indiferent de cadrul politic și aceste elemente pot constitui rezerva de viață politică a acestei țări și ele vor constitui o bază sănătoasă și un element pozitiv în opera de unificare și de consolidare”.

Scopul e limpede: Guvernul liberal simte că va fi îngropat în curând de nenumăratele sale greseli, de nepriceperea de a governa și de a deslega problemele la ordinea zilei. Partidul liberal pune la cale moștenirea, și articolele oficiale arată scopul vădit de a înlocui pe urmașii naturali, printr'o tovărășie nouă, civilă și militară.

Rămâne de văzut dacă soarta va lăsa timp guvernului să-și vadă moștenitorii.

Ce-i nou în politica dinlăuntru?

Chestiunea rechiziționării grâului. — Când va fi convocat Parlamentul? — Tărăniștii nu vor reintra în Parlament. — Incoronarea.

În statul de ministri, ținut la Sinaia, d. ministru Sasu, a făcut cunoscut, că unii producători refuza predarea grâului, secarei și derivaților care urmează a fi cumpărați de Stat. Consiliul a înputemicit pe ministrul industriei să rechiziționeze orice cantități de grâu, secară și derivate dela acei producători sau comercianți care nu vor voi să vândă Statului pe prețurile stabilite.

La ieșirea din consiliu un membru al guvernului a declarat ziaristilor că nu poate fi vorba de-o sesiune extraordinară a parlamentului.

Una din chestiunile care s'au discutat mult a fost chestiunea încoronării Suveranilor. După informațiile gazetei „Universul” din București data încoronării s'ar fi fixat pentru 15 Oct. c.

Față de svoul răspândit prin gazeta liberală „Viitorul” din București, cumcă parlamentarii țărăniști vor reîntra la toamnă în Parlament, gazeta „Aurora” publică următorul comunicat:

„Viitorul” afirmă, că un membru de seamă al Partidului țărănesc i-ar fi declarat: „atât conducerea partidului, cât și parlamentarii țărăniști, sânt ferm decisi să participe la lucrările Corpurilor Legiuitoare”.

Opinim cea mai categorică desmintire acestei născociri, al cărei scop e prea limpede, ca să mai găsim trebuința a-l califica”.

Stări triste la graniță.

— In atențiunea Comd. Reg. 9 jandarmi. —

Sefin, luna August c.

— În România mare ca nicăiri. Toată comuna e în sărbătoare, serbăm praznicul Adormirei Născ. de Dzeu. Toată lumea, mic, mare, tânăr, bătrân, bărbat, femei veneau dela locul de închinare și în cale o scenă dureroasă, care, de aj inimă și suflet, te pune pe gânduri și vrând-nevrând te întrebă: Doamne! dacă așa merg trebile, unde o s'ajungem?! Văzând acea scenă dureroasă, ca un fir de foc îmi trece prin minte poezia „Pohod na Sybir” și desmeticit de durere, cruda realitate mă opreste la sirele:

„Un comandant aprig călău
„I-adună ca pe o turmă”...”

Uimit de cele văzute, stau locului încremenit. Acel trist convoi — din scena dureroasă — care-mi evocă în memorie poezia „Pohod na Sybir” erau doi domni șefi de post de jandarmi, unul din Seftin altul din Semeac s'un oarecare domn căputas, tustrej chercheliti după toată rânduiala. Acești trei domni, asemenea acelor nefericiți din „Pohod na Sybir” de cari s'a zis:

„Dar unde merge-acel popor
Ce nu mai are'n lume
Nici o speranță'n viitor
Nici patrie, nici nume
Se duc sters dintre cei vii
Să moară prin pustii”.

La fel aceste sentințele dela frontieră se duc, se duc adunați și mânați de neamțul Iosif Bartolf din Semeac, care în mod sarcastic cu cravașa ca și cum ar voi a ne insulta, ca și cum ar voi a ne sfida, arătându-ne cum și în ce chip suntem tratați la noi acasă în țară, când din patima dragostei de alcool ne desbrăcăm de ființa ome-nească, — luându-i dinapoi cu cravașa, ca pe o turmă necuvântătoare, i-a adunat și direcționat pe poartă în curtea cârcjumei spre scandalizarea celor din stradă.

A făcut-o aceasta mândru, falnic de rolul ce l-a avut în situația în care, inconstient a dovedit că adevăr a grăit ungrul la vreme, când a zis: „mégis huncut a, német”.

Un fapt, un lucru care nici civililor nu le-ar face cinste pe cum domnilor șefi de posturi de jandarmi. Din acest fapt, domnii, cari au mijlocit readucerea la post a fostului șef de post din Seftin, încă ar putea vedea, că cine a dorit, intervenit și ostenit în această cauză, este, cum zice savantul Iorga, mic de inimă și mare de patimă! Dacă dorinți emanate dela atari indivizi regulează și pun la cale „chestia siguranței publice”, oh, atunci n'avem decât să exclamăm cu nemuritorul Șaguna: „Regreți pot, a ajută însă ba”! Căc a două parte a acestei exclamații cade în competența comandamentului jandarmesc. Atâta spre stire! comandamentului jandarmesc. Deocamdată atâta!

DEMETRIU MICU, inv.-dir.

Adunarea gen. extraord. a fabricii „Transilvania” din Arad

Duminecă, în 20 August, fabrica de ghete „Transilvania” s'a ținut adunarea generală extraordinară în sala de sedințe dela primărie. Adunarea a fost prezidată de d. Stefan Anghel. După deschidere se citește raportul direcțiunii care recunoaște un deficit de aproape un milion Lei, cu toate că la 31 Decembrie 1921 a fost un deficit de 27.000 numai. D. Moldovan, șef-contabil și conducător al fabricii, citește raportul dsale bazat pe motive ridicele propunând adunării generale reducerea valoarei acțiilor dela 250 lei la 100 lei. (În sală se aud protestări șgomotoase).

D. președinte într'o vorbire mai lungă explică starea de azi a fabricii, spunând că nu se poate ajuta decât numai printr'o operațiune mare, fabrica găsiindu-se într'o stare foarte bolnăvicioasă: propune spre aprobare stampilarea acțiilor. D. prof. G. Ionescu, sbiciu este direcțiunea și propune să se oxmită o comisie care să cerceteze toate registrele fabricii, iar după ce comisia is' va face raportul său să se hotărască asupra stampilării acțiilor, deoarece numai atunci se va ști de unde provine deficitul. D. președinte Anghel declară că primește propunerea, dar ea în prezent nefiind luata la ordnea zilei, nu poate fi desbătută. D. Liviu Popa întreabă direcțiunea cum se poate că la finea lui Decembrie a arătat un deficit de 27.000 lei și acum, după sease luni, aproape un milion. După nărerea dsale deficitul provine din conducerea proastă și fără experiență a fabricii.

D. Iustin Olariu întreabă cu mirare cum de nu s'a observat deficitul fabricii când acesta era de tot mic. N'o primit oare direcțiunea în adunarea sa luptară bilanțul brut dela d. șef-contabil ca să vadă situația fabricii? Dsa declară că a făcut atent, în mai multe rânduri pe d. Borneas, fiscu fabricii, că treburile în fabrică nu merg bine, ba în anul 1922. Februarie a și trimis în scris direcțiunii un memorandum, arătând starea din fabrică. Dar aceasta a rămas fără rezultat. D. Olariu spune că tot cârpașul de suster s'a făcut avere după răboi, iar fabrica lucrează cu deficit. Asta dovedeste o conducere proastă și fără nici o cunoștință de specialitate. Dsa în decurs de 24 ani de conducere a cooperativei, cu toate că timpurile au fost mult mai grele decât în prezent, n'icicând n'a încheiat bilanțul cu deficit, ci a adunat o avere de un milion, iar în 1920 Iulie, a predat „Transilvania” cu un venit curat de 140.000 coroane. Cu toate acestea tocmai atunci dsa a fost înlăturat dela conducere. Să nu vorbească domnii noștri numai prin cafenele ci aci în adunare generală. Aprobă propunerea că numai prin operațiunea propusă de către direcțiune se poate mântui fabrica dela faliment, dar, totuși, îl doare că printr'o conducere proastă fabrica a ajuns într'o astfel de stare deplorabilă

Propune ca fabrica să se vândă din mână liberă și cere lămuriri direcțiunii asupra persoanei căreia i-a fost încredințată conducerea fabricii: cât a fost cheltuelile cu aducerea muncitorilor din Cehoslovacia: cât e de mare suma anticipată muncitorilor din Cehoslovacia: conducătorul din croitorie Beer din ce cauză a fost lipsit urgent din post: cine a contractat afacerile lui Beer: are fabrica linsă de un număr atât de mare de oficanți în birou? D. Anghel declară că neavând dsa la îndemână registrele de contabilitate nu poate da deslusiri: îndrumă pe d. Olariu să meargă în fabrică unde va primi deslusirile cerute.

D. Breeska Károly, sbiciu este conducerea atât de proastă a fabricii și arată, cu date, anarhia în conducere, fiind toți oameni neexperți. Dsa arată

numărul pantofarilor măestri, cari au câștigat case în decurs de trei ani după răboi, în vreme ce fabrica „Transilvania” are o pierdere atât de mare. Se miră că domnii din direcțiune au încrezut conducerea fabricii unui fost contabil de bancă, cum este d. Moldovan. Conducerea fabricii trebuie să fie depusă în mâini experte și unei persoane interesate în cauză. D. Sebestyén Tatrov

D. Ilie Pop, directorul „Banței Centrale” spune că și dsa s'a convins despre aceea că calcularea măriei pregătita în fabrică e foarte rău făcută. Și dsa e de părere că fabrica se poate mântui numai prin reducerea capitalului respective prin stampilarea acțiilor cu 75%. Dsa crede că în acest caz fabrica are să se pună pe altă bază, ca să poată prospera.

D. Vasile Goldis, explică cum a ajuns dânsul membru în direcțiunea fabricii „Transilvania”. Dsa jașă bucuros din direcțiune, dar în cazul acesta s'ar face multe combinațiuni în jurul dsale. De aceea dsa declară că se solidarizează cu direcțiunea și stă mă departe până ce se va consolida afacerea cu fabrica.

D. Anghel punând la vot, majoritatea votează propunerea direcțiunii relativ la stampilarea acțiilor dela 250 la 100 lei valoare. RAP.

Ș T I R I.

CALENDARUL SAPTĂMĂNEI.

Septembrie 30 zile.

Ziua	Calendar		Numele sfinților și serbătorilor	Insemnări
	n.	v.		
Luni	4	22	M. Agatonie	Mersul vremii: frumes, ploaie, vânt.
Marti	5	23	M. Lup	
Merc.	6	24	M. Eutichie	Soarele: răsare la 6 ore 20 min. apune la 7 și 38 min.
Joi	7	25	Ap. Vart.	
Vin.	8	26	M. Adrian	Luna: 8 (26) lună plină.
Sâmb.	9	27	C. Pimen	
Dum.	10	28	C. Moise Ar.	

Dum. a 14-a d. Rusaliu, Ev. Mateiu gl. 5, voscr. 3.

— In cursul veri anului acestuia la școala de arte și meserii din Arad s'a ținut un curs pentru învățători. Expoziția organizată a arătat frumosul rezultat al bogatelor cunoștințe pe cari harnicii noștri învățători le-au câștigat în cele câteva săptămâni.

— In vechiul regat țărănimea face dăruiri bogate în bani și imobile pentru scopul ridicării de școli de învățământ. Nici un gând ascuns nu a întupecat avântul lor bine cântărit, pentru contribuția la luminarea fiilor consătenilor lor. Dar iață, că liberalii,

isj făuresc gloriei, spunând că a lor este meritul, iar nu a țărănilor. Ciorile liberale vor să se impodobească cu penele păunilor necrescuți în fermele partidului liberal.

— La Viena s'au petrecut lucruri mari. In ziua de 23 August n. câteva mji de muncitori fără lucru au demonstrat în fața Parlamentului, unde au avut o ciocnire cu poliția. Au fost răniți mai mulți muncitori și câțiva polițisti.

— Sovietele dela Odesa (Ucraina) au proclamat republica Odesei.

— D. M. Sasu, deputat liberal de Brăilă împreună cu partizanii săi, au părăsit partidul liberal înscriindu-se în partidul țărănesc.

— D. I. Th. Florescu, ministrul justiției a ieșit din guvern.

— La școala normală de fete din Arad examenul de admitere (primire) se va ține la 15 Sept. n. c., iar cursurile vor începe la 22 Sept. n. c. — Direcțiunea.

— Cazanul unei mori din comuna Mahmet (în Basarabia) făcând explozie, a omorât mai multe persoane și a rănit vre-o 20 de inși. O parte din clădire s'a surpat, acoperind mortii și o parte din răniți.

— Oficiantul Constantin Mândru dela posta centrală din Arad a fost depus în arest fiind prins că a desfăcut scrisorile recomandate din care a furat bani și alte lucruri de mare preț.

— La 3 Septembrie n. c., la orele 10 dim. va avea loc în sala de ședințe a primăriei din Arad congresul tehnicienilor din Ardeal și Banat. Se va discuta chestiunea înființării unei Camere a tehnicienilor din Ardeal și a unei școli de specialitate de Stat pentru instrucția și specializarea participanților. Acei care sunt împiedecați a lua parte în persoană, să-și trimeată în scris adeziunea (aprobată) la hotărârile ce se vor aduce în congres și că dorește să fie membru al camerei ce se va înființa.

Economie.

Târgul de cereale (bucate) din Arad

— 1 Septembrie 1922.

Grâu (n.) 1 măjă metrică (100 klgr.)	Lei 420—440
Ovăs „ „ „ „ „ „ „ „	320—400
Porumb (cucuruz) (100 klgr.)	440—450
Secară „ „ „ „ „ „ „ „	380—390
Orz „ „ „ „ „ „ „ „	370—390

Făină.

Făină No. 100 (1 klgr.)	6 90
Făină pentru fertură „ „	6 40
Făină de pâine „ „	5 20
Târâțe „ „	3 00

Apollo.

În 4—5 Septembrie, Luni și Marti: *Miss Helena*, dramă agitantă de detectivi în 4 acte. Cu Elena Miss și detectivul Grant. — În 6—7—8 Sept., Mercuri și Joi și Vineri: *Celebrul film Al patrusprezecelea*, film senzațional în 2 părți. Partea I. *Fiul străzii* cu actorii Matyasowsky Latabar, Petrovici și Bolváry. — În 9, 10 și 11 Septembrie, Sâmbătă, Duminică și Luni: *Al patrusprezecelea* film senzațional în 2 părți. Partea II. *Un asasinat misterios* cu I. Loth, Petrovici, Gaál și Margitay.

Urania.

În 4, 5 și 6 Septembrie, Luni, Marti și Mercuri: *Miss Beryll*, o dramă admirabilă în 6 acte din viața unei artiste, cu Lya Mara. — În 7, 8 și 9, Joi, Vineri, și Sâmbătă: *O dramă în Monte Carlo*, dramă de detectivi în 5 acte. Cu Fr. Zellnik.

În atelierul de șepci al

FRĂȚILOR WURZEL

se pregătesc totfelul de șepci, șepci pentru studenți în cantități mici și mari, execuție foarte fină.

ARAD, PIATA PLEVNEI (FOSTĂ ARPÁD-T.) Nr. 2.
(Vis-à-vis de Sinagogă) ■■■■

EMERIK KATONA

mare magazin și atelier pentru confecționări de haine femecești și pentru fete de școală.

Primește comenzi după măsură în mare cu preț convenabil pentru haine de fete pentru internate.

Arad, Piața Avram Iancu colț cu s. Matei Corvin.

Atelier reparator de covoare

Totfelul persian, occidental, carmanului și ponevi (scoarțe) naționale, cu prețuri convenabile

Arad, Bulev. Regina Maria 20.

(Palatul Elise Fischer.)

M. A. PASODIAN

IOAN MARIAN

primește tot felul de lucrări de arhitectură

CONSTRUCȚIE

din nou și reparări de case. Cu prețurile cele mai convenabile

BIROU ARAD, STR. FAFRIGEI 21 (GYÁR-U)

La IUDOVIC BAUMANN

MARE COMERCIANT DE BUTOAE
Arad, Strada Iosif Vulcan (Kavinczy) 11
se găsesc de vânzare BUTOAE începând, de la 15 litri și până la 60 Hecolitri cu
● PREȚURI IEFTINE. ●

Csáki ceasornicar bijutier ceasornicărie și bijuterie

atelier special de
1-ul rang de

G. A. V. O. R.

ȘI CEASORNICĂRIE

ARAD, vis-à-vis de Primăria orașului, str. Horia (Széchenyi) 1

Cumpăr aur și argint cu preț urcat.

Cumpăr brillante,

obiecte de aur și argint cu
prețurile cele mai mari.

IOSIF GARTNER, Arad.
Str. Bratianu No 2. Pal. Min.

Mare magazin de pielărie și accesorii p. pantofari

I. VAS

pielărie. ARAD, Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) 5-6.

Lemne de foc și de construcție și cărbuni

de lemn de vânzare cu prețuri convenabile în cantități mici și cu vagonul la

Lemnarul Hermann și Co.

Arad, Calea Șaguna (Varjassy Lajos) nr. 70

Mașini de scris

ATELIER SPECIAL P. TOATE MODELURILE DE MAȘINI. —: Accesorii p. oricelui de mașină și multiplicator. —: Hârtie și roluri p. mașină și sapirograf.

MIHAI GARTNER

—: ARAD, ÎN COLȚ CU STRADA MEȚIANU. —:

ALEXANDRU IGAZ

bijutier Arad,
Palatul Minorității.

Mare asortiment de obiecte de argint, orloage, argint de China alpaca, marmora, bronz și obiecte artistice.

Inf. în anul 1902.

Înștiințăm

pe doritorii de a călători în America
că biroul nostru a primit reprezentanța Societății de navigare BYRON STEAMSHIP Co. Ltd. Londra.
De două ori pe lună curse de vaboare între CONSTANȚA și NEW-YORK.

Biroul nostru servește prompt și în mod gratuit orice lămuriri referitor la călătorie. —: Se primesc pre-
notări de călătorie. —:

„ASTRA” Soc. generală de comerț
Arad, Bul. Ferdinand (Józsefth.) 19. et. I

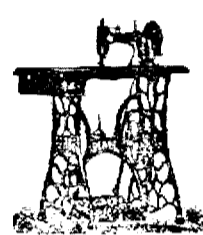
Birou de mărfuri, produse, imobile, de agenție financiară, încașare, cesiune și informațiuni de credit.

PLAPUME

cusute cu mâna, din cloth, cachmier și mătăsuri, mare magazin de stofe „LILIAM”

IOSIF GLESINGER și FIUL

ARAD, str. Mețianu (Forray u)

Mașini de cusut PFAFF

gumă CONTINENTAL de Hanovr pentru biciclete cu prețuri convenabile de vânzare normal la:

WILHELM HAMMER

ARAD, Piața A. Iancu (Szabadsag) 5-6

TOTI ROMÂNII!

pot găsi GHETE ieftine pentru bărbați, dame și copii, precum și PALARIILE pentru bărbați și copii la Magazinul românesc

MARCU BOTA, Arad,

Bulevd. FERDINAND I. (Boros Béni tér) Nr. 2.

Pantofărie nouă!

În ARAD, în Palatul Bohus lângă teatrul „Apollo” în colț,

s'a deschis pantofărie p. bărbați, femei și copii, unde se primesc comenzi și se execută reparațiuni cu prețuri foarte convenabile. Execută și partea de-asupra de ghete. Cu stimă

IOAN DIRNBECK.

ANUNȚ:

Cu ziua de azi se deschide în strada UNIREI Nr. 4—5 desfacerea vinurilor de MADERAT din ville GR. ALEVRA în angro, în detai și cu sticla. — Comandele se transportă și la locuință.

— Cu stimă: S H A B E R.

MAȘINI DE CUSUT SINGER

de vânzare în rate în localitate și provincie.

Aducem la cunoștința On. public, că Mașinile noastre de cusut sistem The Singer Manufacturing Co., le vindem în localitate cât și în provincie pe lângă cele mai convenabile condițiuni de plătire și în rate. — Cu deosebită stimă:

Soc. pentru vânzarea de Mașini de cusut „Singer” Bourne & Co.

Sucursale: Arad: Bulev. Regele Ferdinand I. nr. 9; Petroșeni: Bul. Regele Ferdinand 42; Deva: Bul. Regina Maria 7; Brad: P. Avram Iancu 494; Sibiu: Str. Orezului 8; Cluj: Str. Jókai 3.